

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **I. Č.**, zastoupeného Mgr. Michalem Machkem, advokátem, se sídlem Masná 10, Ostrava - Moravská Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 8. 2007, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 9. 2009, č. j. 43 Cad 172/2007 - 58,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 9. 2009, č. j. 43 Cad 172/2007 - 58, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Krajský soud v Ostravě napadeným rozsudkem zamítl žalobu žalobce proti rozhodnutí žalované, kterou byla zamítnuta žádost žalobce o částečný invalidní důchod při pracovním úrazu pro nesplnění podmínek § 43 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění, (dále jen „zákon o důchodovém pojištění"), s odůvodněním, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení ve Frýdku - Místku ze dne 25. 6. 2007 není žalobce částečně invalidní v souvislosti s úrazem, ale je nadále částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění pro obecnou chorobu, a jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti poklesla o 35 %.

V soudním řízení před krajským soudem Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Ostravě (dále jen „PK MPSV") posoudila dne 7. 3. 2008 zdravotní stav žalobce a jeho dochovanou pracovní schopnost k datu vydání napadeného správního rozhodnutí. PK MPSV vycházela ze zdravotní dokumentace ošetřující praktické lékařky MUDr. N. O., N. 3060, F.-M., a kompletní zdravotní dokumentace neurologicko rehabilitačního stacionáře Nerest, J. Kavky 648, Frýdek-Místek, z lékařských nálezů

předložených žalobcem a z vlastního zjištění při jednání komise. PK MPSV dospěla k závěru, že k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí byl rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce stav po operaci páteře dne 12. 7. 1996 s recidivujícími a dlouhotrvajícími projevy nervového dráždění prokázaného EMG vyšetřením, který odpovídá příloze č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, ve znění platném v době vydání napadeného rozhodnutí, v kapitole XV, oddíle F, položce 3, písmenu b). Z daného rozmezí stanovila PK MPSV střední hranici 35 % a konstatovala, že u žalobce nelze jednoznačně určit, zda operace byla způsobena úrazem ze dne 4. 1. 1996, protože dle zdravotní dokumentace praktické lékařky první potíže s bederní páteří měl žalobce již v roce 1980. Další vzplanutí bolesti bederní páteře je zaznamenáno v dekurzu praktického lékaře dne 13. 10. 1995, tj. cca 2 měsíce před uváděným úrazem ze dne 4. 1. 1996. Od 13. 10. 1995 byla pro bolesti páteře vystavena pracovní neschopnost, která byla ukončena dne 18. 11. 1995 na žádost žalobce. Neurologické vyšetření dne 18. 10. 1995 pro bolesti zad popisovalo bolestivý syndrom bederní páteře při oklusi pravé SIS - stav po starém úraze, bez přítomnosti radikul. symptomatologie. Žalobce uváděl, že před 15ti lety (tj. v roce 1980) byl udeřen při hokeji pukem do pravého boku a od té doby býval minimálně 2 x za rok na pracovní neschopnosti pro bolesti v bederní páteři. Výše uvedené dle komise není v korelaci s tvrzením žalobce v žalobě, že před pracovním úrazem dne 4. 1. 1996 vertebrogenními potížemi netrpěl a že výlučnou příčinou částečné invalidity byl a je jeho pracovní úraz ze dne 4. 1. 1996. Podle komise jsou z dokumentace praktické lékařky patrné i další nemoci, které mohou mít vliv na pohybový aparát a způsobovat vertebrogenní potíže (borelioza, yersinioza, vrozeně úzký páteřní kanál).

Na základě žalobcových námitek si krajský soud vyžádal srovnávací posudek PK MPSV v Praze. PK MPSV v Praze se pak ve svém posudku ze dne 18. 8. 2008 soustředila na zhodnocení dochovaných dobových dokumentací, žalobcův popis tehdejšího způsobu práce, průběh úrazového děje a další související okolnosti. Vertebrogenní obtíže, jimiž žalobce již dříve trpěl, postihovaly jednak oblast krční, jež není v daném případě posudkově významná, jednak oblast bederní. Pochyby dle závěrů PK MPSV v Praze vzbuzuje samotný mechanismus úrazu. Stojící, byť i rozkročený pracovník, držící v ruce dvoumetrovou tyčku o hmotnosti několika málo kg, není schopen vynaložit v horizontálním směru takovou sílu, aby si způsobil výhřez meziobratlové ploténky. Na hmotnosti dopravovaného vývalku, jehož dráhu se žalobce snažil korigovat pomocí lamače, nezáleží, protože popsaným mechanismem by k poškození páteře nemělo dojít, i kdyby se žalobce pomocí lamače plnou silou opíral o zeď. Existuje však i jiný popis úrazového mechanismu, a to v záznamu závodní lékařky ze dne 8. 1. 1996, kde je uvedeno, že došlo k „prudkému pohybu“, zatímco text záznamu o úrazu uvádí „prudké opření“ o plech o hmotnosti 1120 kg. Prudký pohyb se nevykonává maximální silou. Dle PK MPSV je popis dosti nevěrohodný a je obtížné prokázat, z jakého důvodu výhřez žalobcovy meziobratlové ploténky skutečně vznikl. PK MPSV dospěla k závěru, že výhřez meziobratlové poténky vznikal postupně vlivem degenerativních změn velmi exponovaného úseku páteře. K výhřezu jistě nedošlo náhle dne 4. 1. 1996, protože v takovém případě by zraněný musel vyhledat lékařské ošetření neprodleně, a to se nestalo. PK MPSV upozornila na skutečnost, že u rehabilitační lékařky a neuroložky, kam se žalobce dostavil až 8. 1. 1996 a kde byl 9. 1. 1996 vyšetřen, se zmínil o starších vertebrogenních obtížích (pro něž byl v říjnu a listopadu 1995 práce neschopen),

ale neuvedl nic o aktuálních obtížích, pro něž předchozího dne vyhledal svou závodní lékařku. Záznam o úrazu byl sepsán dne 27. 2. 1996, tedy až skoro dva měsíce poté, kdy k příhodě došlo, nikoli během hospitalizace, neboť ta skončila dne 13. 2. 1996. PK MPSV dospěla k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byl vertebrogenní bolestivý syndrom s dodatečně prokázaným výhřezem ploténky L5/S1 doleva, který PK MPSV k datu vydání napadeného rozhodnutí posuzuje podle kapitoly XV, oddílu F, položky 3, písm. b) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., ve znění platném v době vydání napadeného rozhodnutí (tj. ve znění vyhlášky č. 40/2000 Sb.), a v rámci tam stanoveného rozpětí míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti 30 - 50 % hodnotí jeho středem, tj. 40 %. Příčinnou souvislost výhřezu meziobratlové ploténky L5/S1 s pracovním úrazem ze dne 4. 1. 1996 nepovažuje PK MPSV za prokázanou a dospěla tudíž k závěru, že k datu vydání napadeného rozhodnutí byl žalobce částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění z obecných příčin, nikoliv následkem úrazu ze dne 4. 1. 1996.

Při ústním jednání před krajským soudem byl proveden důkaz dohodou o poskytování ztráty na výdělku po skončení pracovní neschopnosti ze dne 12. 3. 1997, záznamem o úrazu ve Válcovnách plechu, a. s., zápisem o rozboru příčin ze dne 6. 3. 1996. Žalobce při jednání před soudem sdělil, že od 20. 6. 2008 pobírá plný invalidní důchod. K důkazu byl na jednání přečten i dopis Arcelor Mittal ze dne 7. 3. 2008 o konstatování náhrady za ztrátu na výdělku žalobce. Návrh na provedení důkazu dotazem na preventivní zdravotní prohlídky, na výslechy členů poskudkových komisí a na vypracování znaleckého posudku z oboru neurologie soud jako nepotřebné odmítl.

Krajský soud v napadeném rozsudku konstatoval, že v projednávané věci jde o zamítnutí žádosti žalobce o částečný invalidní důchod při pracovním úrazu, podmíněný dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, a rozhodnutí soudu proto závisí především na odborném lékařském posouzení zdravotního stavu žalobce. V přezkumném soudním řízení ve věcech důchodového pojištění posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost pojištěnce podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, které jsou oprávněny nejen k celkovému posouzení zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti žalobce, ale též k posouzení schopnosti soustavné výdělečné činnosti a k zaujetí posudkového závěru o plné invaliditě, částečné invaliditě, jejím vzniku, trvání a zániku. Pokud posudek této posudkové komise splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti posudku, je zpravidla v přezkumném soudním řízení rozhodujícím důkazem, proto krajský soud při posuzování dochované pracovní schopnosti žalobce k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí vycházel především z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Ostravě ze dne 7. 3. 2008 a ze srovnávacího posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Praze ze dne 18. 8. 2008. Tyto posudky při stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti vycházely z § 6 vyhlášky č. 284/1995 Sb. a určily, jakými zdravotními postiženími žalobce trpí, tato postižení uvedly v diagnostickém souhrnu a dospěly k závěru shodnému se závěrem lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení ve Frýdku - Místku, že k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí byl žalobce částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění z obecných příčin, nikoliv následkem pracovního úrazu ze dne 4. 1. 1996. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce

byl stav po operaci páteře dne 12. 7. 1996, který recidivuje, a dlouhotrvající projevy nervového dráždění. Krajský soud konstatoval, že považuje za přesvědčivé hodnocení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti žalobce podle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., v platném znění, kapitoly XV, oddílu F, položky 3, písmene b). Tato položka je určena pro stavy po operacích páteře a plotének, stavy po úrazech páteře a plotének, stavy s často recidivujícími nebo dlouhotrvajícími projevy nervového a svalového dráždění prokázanými EMG, insuficiencí svalového korzetu a podstatným snížením celkové výkonnosti organismu. Uvedená položka udává možný pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti v procentním rozpětí 30 - 50 % a posudkové komise postižení žalobce hodnotily na střední hranici 40 % i s přihlédnutím k dosavadnímu pracovnímu zařazení. Krajský soud dále odkázal na skutečnost, že u žalobce nelze jednoznačně určit, že operace byla způsobena úrazem v lednu 1996, protože dle zdravotní dokumentace praktické lékařky první potíže s bederní páteří měl žalobce již v roce 1980. Krajský soud konstatoval, že posudky, z nichž vycházel, považuje za úplné, odborné a přesvědčivé, neboť je patrno, z jakých lékařských nálezů o zdravotním stavu žalobce vycházely, jaká zjištění z nich učinily a jak je hodnotily. Zjištěný pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti žalobce ve výši 40 % je vyšší, než 33 %, u žalobce se nejedná o zdravotní postižení podle přílohy č. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Žalobce k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí byl částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění z obecných příčin, nikoliv následkem pracovního úrazu ze dne 4. 1. 1996. Krajský soud proto žalobu zamítl jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“).

Proti uvedenému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž uvádí, že důvody kasační stížnosti spatřuje v nezákonnosti napadeného rozsudku, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky, ve vadách řízení před správním orgánem a v nepřezkoumatelnosti soudního rozhodnutí, dovolává se tedy důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Konkrétně pak stěžovatel uvádí 14 kasačních námitek. Stěžovatel (ad 1) namítá, že soud nesprávně zjistil skutkový stav z provedených důkazů, nedostatečně zjistil skutkový stav, když neprovedl navrhované důkazy a jejich neprovedení nezdůvodnil vůbec či zdůvodnil nepřesvědčivě a skutkový závěr přijal v rozporu s obsahem spisu. Stěžovatel dále (ad 2) namítá, že krajský soud neprovedl jím navrhované důkazy, a to výslechem členů posudkové komise, provedením znaleckého posudku, dotaz o preventivních zdravotních prohlídkách a jejich neprovedení řádně nezdůvodnil. Další stížnostní námitku (ad 3) stěžovatel spatřuje v tom, že rozhodnutí soudu je odůvodněno jednostranně toliko provedenými listinnými důkazy, a to posudky posudkových komisí Ministerstva práce a sociálních věcí. Stěžovatel dále poukazuje (ad 4) na to, že závěr, že výhřez jeho ploténky nejspíše vznikal postupně vlivem degenerativních změn, je spekulativní a je pouze domněnkou a tvrdí, že ke zhoršení zdravotního stavu došlo pouze v souvislosti s výkonem pracovní činnosti pro zaměstnavatele. Závěry posudků jsou pak nepřesvědčivé, založené na nekonkrétních předpokladech (ad 5). Stěžovatel poukazuje na to, že byl před úrazem při preventivních prohlídkách vždy shledán zdravotně způsobilým, o čemž soud neprovedl navržený důkaz (ad 6). Ke zhoršení zdravotního stavu došlo v jednom okamžiku pracovního úrazu a bez něj by operace nebylo třeba (ad 7). Další stížnostní námitka (ad 8) spočívá v tom, že stěžovatel nesouhlasí s tím, že by ztráta jeho zdravotní způsobilosti byla důsledkem dlouhotrvající progrese obecné choroby, neboť ta by se musela projevit už dříve. Stěžovatel upozorňuje (ad 9) i na to, že

zaměstnavatel neměl o skutečnostech tvrzených stěžovatelem žádných pochyb a uzavřel s žalobcem dohodu o poskytování náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti. S tímto argumentem se pak krajský soud vůbec nevypořádal. Stěžovatel (ad 10) tvrdí, že ztráta pracovní způsobilosti byla způsobena výlučně v souvislosti s pracovní činností žalobce a iniciována výlučně pracovním úrazem. Pokud pak soud konstatoval, že snížení zdravotní způsobilosti nemá příčinu v pracovním úrazu, neboť toto nebylo prokázáno, pak je rozhodnutí soudu nepřezkoumatelné pro nedostatečné odůvodnění (ad 11). Závěr krajského soudu o tom, že zdravotní stav stěžovatele není způsoben pracovním úrazem, spočívá dle stěžovatele na domněnce, nikoli na relevantně zjištěných skutečnostech (ad 12). Podle stěžovatele (ad 13) měl krajský soud napadené správní rozhodnutí zrušit pro nepřezkoumatelnost, neboť z něj důvody, na kterých bylo založeno, nevyplývají. Krajský soud tedy dle stěžovatele (ad 14) dospěl k nesprávnému právnímu hodnocení, protože vycházel z nedostatečného skutkového podkladu a § 43 zákona o důchodovém pojištění aplikoval v rozporu s jeho účelem.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil tak, že nepodává vyjádření ke kasační stížnosti stěžovatele a poukazuje na to, že v posuzované věci se jedná o dávku podmíněnou nepříznivým zdravotním stavem a správní rozhodnutí je závislé na odborném lékařském posouzení.

Kasační stížnost shledal Nejvyšší správní soud jako přípustnou, přičemž z podmínek přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zejména zabýval skutečností, zda byla kasační stížnost podána včas. Podle krajského soudu totiž kasační stížnost byla podána opožděně, protože napadené rozhodnutí bylo doručeno dne 26. 10. 2009 a kasační stížnost byla podána prostřednictvím datové schránky dne 10. 11. 2009, tedy opožděně. Nejvyšší správní soud si vyžádal od krajského soudu i od zástupce stěžovatele listiny prokazující dodání datové zprávy. Z obou dokumentů vyplynulo, že kasační stížnost byla dodána do datové schránky krajského soudu dne 9. 11. 2009 v 16:43 hod a doručena dne 10. 11. 2009 v 06:03 hod. Nejvyšší správní soud při posouzení včasnosti doručení vycházel ze své dosavadní judikatury, z níž vyplývá, že *„podání prostřednictvím datové schránky vůči orgánu veřejné moci (§ 18 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů) je učiněno okamžikem dodání datové zprávy do schránky orgánu veřejné moci. Lhůta stanovená soudním řádem správním, výzvou nebo rozhodnutím soudu je zachována, bylo-li podání učiněné vůči soudu prostřednictvím datové schránky nejpozději poslední den této lhůty dodáno ve formě datové zprávy do datové schránky soudu (§ 40 odst. 4 s. ř. s.)*“ (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, č. j. 9 Afs 28/2010 - 79; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Rovněž doplnění kasační stížnosti bylo dodáno do datové schránky krajského soudu včas.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil v rozsahu uplatněných kasačních námitek a dospěl k závěru, že je důvodná.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností napadeného rozsudku krajského soudu pro nedostatek důvodů (ad 11). Stěžovatel tuto námitku nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů opírá o tvrzení, že soud konstatoval, že snížení zdravotní způsobilosti nemá příčinu v pracovním úrazu, neboť toto nebylo prokázáno. S tímto názorem stěžovatele se Nejvyšší správní soud nemůže

ztotožnit. Krajský soud dospěl k závěru, že napadené správní rozhodnutí je zákonné, neboť závěry o zdravotním stavu stěžovatele, z nichž žalovaný vycházel, byly potvrzeny dvěma posudkovými komisemi Ministerstva práce a sociálních věcí, které ve svých posudcích podrobně odůvodnily svůj odborný názor. Krajský soud v soudním řízení tyto posudky k důkazu stěžovateli přečetl a rozsáhle z nich citoval ve svém rozhodnutí. Zejména posudek ze dne 18. 8. 2008 velmi přesvědčivě zdůvodnil, proč dospěl k závěru, že byl stěžovatel ke dni vydání napadeného správního rozhodnutí invalidní pro obecnou chorobu, nikoli pro pracovní úraz. Z odůvodnění krajského soudu je zřejmé, že hlavní důvody byly spatřovány v tom, že pochyby vzbuzuje samotný mechanismus úrazu. Stojící, byť i rozkročený pracovník, držící v ruce dvoumetrovou tyčku o hmotnosti několika málo kilogramů, není schopen vynaložit v horizontálním směru takovou sílu, aby si způsobil výhřez meziobratlové ploténky. Ze spisového materiálu pak vyplynulo, že se zdravotní dokumentace rozchází pokud jde o popis události - jednou došlo k „prudkému pohybu“, jindy k „prudkému opření“, přičemž je tento popis dosti nevěrohodný. Podle posudkových závěrů, na něž krajský soud poukázal, vznikal výhřez meziobratlové ploténky postupně vlivem degenerativních změn velmi exponovaného úseku páteře a k výhřezu jistě nedošlo náhle dne 4. 1. 1995, protože v takovém případě by zraněný musel vyhledat lékařské ošetření neprodleně, a to se nestalo, neboť první lékařské vyšetření se uskutečnilo až čtyři dny po úrazu. Záznam o úrazu byl sepsán až skoro dva měsíce poté, kdy k příhodě došlo. Rovněž krajský soud na základě posudku ze dne 7. 3. 2008 poukazuje na to, že první potíže s bederní páteří měl stěžovatel již v roce 1980, vážné vzplanutí bolesti bederní páteře je zaznamenáno v dekurzu praktického lékaře asi dva měsíce před uváděným úrazem, bylo také prokázáno, že již od roku 1980, kdy byl stěžovatel udeřen při hokeji pukem do pravého boku, býval minimálně dvakrát za rok práce neschopen pro bolesti v bederní páteři. Podle odůvodnění napadeného rozsudku stěžovatel měl také další nemoci, které mohly mít vliv na pohybový aparát a způsobovat vertebrogenní potíže (borelioza, yersinioza, vrozeně úzký páteřní kanál). Z citovaných argumentů uvedených v odůvodnění napadeného rozsudku je zřejmé, že pokud jde o vysvětlení, zda má snížení zdravotní způsobilosti stěžovatele zásadní příčinu v pracovním úrazu, je napadený rozsudek dostatečně a přesvědčivě odůvodněn.

Nejvyšší správní soud však dospěl k závěru, že napadený rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů na základě dalších stížnostních námitek. Nejzávažnější stížnostní námitky se totiž týkaly neprovedení navržených důkazů (ad 2, ad 6 a ad 9), neodůvodnění jejich neprovedení (ad 2), případně nedostatečného vypořádání se s důkazem provedeným před soudem (ad 9). Nejvyšší správní soud si je vědom, že krajský soud v napadeném rozsudku konstatoval, že posudky PK MPSV jsou celistvé, úplné a přesvědčivé a argumentačně toto své konstatování podložil, čímž jakoby nepřímo odůvodnil, že další dokazování o žalobcově zdravotním stavu by bylo nadbytečné. Proto Nejvyšší správní soud zvažoval, zda deficity odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu v části odůvodnění neprovedení některých důkazů a vypořádání se s jedním provedeným důkazem, jsou natolik závažné pro zajištění procesních práv stěžovatele, aby byly bez dalšího nezbytným důvodem zrušení napadeného rozsudku. Nejvyšší správní soud totiž ve své judikatuře dospěl k závěru, že obstojí-li důvody napadeného rozsudku v podstatné míře a Nejvyšší správní soud nesprávné důvody nahradí svými, může kasační stížnost zamítnout (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 15/2007 - 75, publikované pod č. 1865/2009 Sb. NSS). Nejvyšší

správní soud již ve své judikatuře řešil, že je nepřípustné, aby soud zjišťoval v rámci dokazování stanovisko jednotlivých členů PK MPSV (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Ads 1/2003 - 111 ze dne 23. 9. 2003). Judikatura správních soudů taktéž v řízeních o správních rozhodnutích ve věci invalidních důchodů připouští doplnění dokazování ustanovením soudního znalce zejména v případech, kdy vzbuzuje obsah podaného posudku PK MPSV pochybnosti o své úplnosti a správnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Ads 22/2003 - 48 ze dne 28. 8. 2003). Nicméně ani tato setrvalá judikatura nezbavuje krajský soud povinnosti vypořádat se náležitým způsobem s důkazními návrhy účastníků soudního řízení. Krajský soud v odůvodnění rozsudku nic neuvedl ani o návrhu stěžovatele na provedení důkazu o preventivních zdravotních prohlídkách a nijak nereagoval na důkaz, spočívající v dohodě stěžovatele se zaměstnavatelem o poskytnutí náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti.

„Ústavní soud již opakovaně judikoval, že zásadám spravedlivého procesu odpovídá nejen možnost účastníka řízení vyjádřit se k provedeným důkazům, nýbrž i navrhnout důkazy vlastní; soud sice není povinen provést všechny navržené důkazy, avšak musí o vznesených návrzích rozhodnout a - pokud jim nevyhoví - ve svém rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů (zpravidla ve vztahu k hmotněprávním předpisům, které aplikoval a právním závěrům, k nimž na skutkovém základě věci dospěl) navržené důkazy neprovedl, resp. pro základ svých skutkových zjištění je nepřevzal'. 'Jestliže tak obecný soud neučiní, zatíží své rozhodnutí nejen vadami spočívajícími v porušení obecných procesních předpisů, ale současně postupuje v rozporu se zásadami vyjádřenými v hlavě páté Listiny, a v důsledku toho též i v rozporu s čl. 95 odst. 1 Ústavy. Takzvané opomenuté důkazy, tj. důkazy, o nichž v řízení nebylo soudem rozhodnuto, případně důkazy, jimiž se soud při postupu podle § 132 o. s. ř. (podle zásady volného hodnocení důkazů) nezabýval, proto téměř vždy založí nejen nepřezkoumatelnost vydaného rozhodnutí, ale současně též jeho protiústavnost' (nález sp. zn. III. ÚS 61/94, Ústavní soud ČR: Sbírka nálezů a usnesení, sv. 3, str. 51).“ (srov. nález Ústavního soudu ČR ze dne 18. 4. 2001, sp. zn. I. ÚS 549/2000, publikovaný pod č. 63/2001 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu; nález Ústavního soudu ČR ze dne 16. 2. 1995, sp. zn. III. ÚS 61/94, publikovaný pod č. 10/1995 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, všechna zde citovaná rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na http://nalus.usoud.cz/). Ve správním soudnictví se obdobně vyjádřil i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 - 89, publikovaném pod č. 618/2005 Sb. NSS, když konstatoval, že soud má bezesporu právo posoudit a rozhodnout, které z navržených důkazů provede a které nikoli (§ 52 odst. 1 s. ř. s.), toto právo jej však nezbavuje povinnosti odůvodnit, co jej vedlo k takovému závěru a z jakého důvodu považuje provedení důkazu za nadbytečné. Citované rozhodnutí Ústavního soudu ČR, sp. zn. III. ÚS 61/94, o nutnosti odůvodnit neprovedení navržených důkazů převzal Nejvyšší správní soud např. i ve svém rozsudku ze dne 1. 4. 2008, č. j. 9 Azs 15/2008 - 108.

Jak již bylo výše konstatováno, v případech, kdy napadený rozsudek krajského soudu ruší správní rozhodnutí, pak obstojí-li důvody napadeného rozsudku v podstatné míře a Nejvyšší správní soud nesprávné důvody nahradí svými, může kasační stížnost zamítnout. V případech, kdy krajský soud žalobu zamítl, nemusí být Nejvyšším správním soudem ke kasační stížnosti žalobce jeho rozsudek zrušen, byť je založen zcela nebo zčásti na nesprávných důvodech, pokud je tento rozsudek přezkoumatelný, řízení před krajským

soudem netrpělo žádnou procesní vadou, jež mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí o věci samé, a současně může Nejvyšší správní soud postavit na jisto, že výrok rozsudku krajského soudu je v souladu se zákonem, aniž by přitom překročil rámec věci, jak byla definována nejen řízením o kasační stížnosti, ale i předcházejícím řízením žalobním a řízením před správními orgány (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 Afs 104/2008 - 66). Tento názor aproboval i Ústavní soud ČR, když popsaný postup schválil a dodal, že rolí Nejvyššího správního soudu, který je podle § 12 s. ř. s. vrcholným orgánem ve věcech patřících do pravomoci správních soudů, a je tak především povolán k výkladu podústavního práva a jeho sjednocování (usnesení Ústavního soudu ČR sp. zn. IV.ÚS 547/10 ze dne 24. 3. 2010). V popsaných případech však šlo o situaci, kdy Nejvyšší správní soud korigoval právní argumentaci krajského soudu a provedl doodůvodnění správných závěrů o nové právní argumenty. V oblasti zjišťování skutkového stavu věci a při přezkumu postupu krajských soudů při dokazování a hodnocení důkazů, Nejvyšší správní soud však musí trvat na tom, že vady při provádění dokazování, hodnocení důkazů a nesplnění dalších procesních povinností soudu prvního stupně nemůže Nejvyšší správní soud překonat svou argumentací a je jeho povinností v takovém případě z důvodů ochrany práva na spravedlivý proces napadený rozsudek zrušit.

Krajský soud tedy svým postupem, kdy se náležitě nevypořádal s opakovanými důkazními návrhy stěžovatele, zasáhl do práva stěžovatele na spravedlivý proces vyplývajícího z čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 Úmluvy o ochraně základních práv a lidských svobod a způsobil i nepřezkoumatelnost svého rozsudku pro nedostatek důvodů. Z tohoto důvodu nezbývá Nejvyššímu správnímu soudu než napadený rozsudek krajského soudu zrušit.

K ostatním námitkám stěžovatele Nejvyšší správní soud jen v krátkosti poznamenává, že většina námitek byla směřována proti závěrům o zdravotním stavu, které převzal krajský soud ze dvou výše citovaných posudků PK MPSV. Takovýto postup shledává stěžovatel jako nesprávné zjištění skutkového stavu (námitka ad 1), jako jednostranné (ad 3), spekulativní (ad 4) a nepřesvědčivé (ad 5) a polemizuje z konkrétními lékařskými závěry (ad 7, ad 4, ad 10 a 12). Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, však v přezkumném soudním řízení ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost pojištěnce posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, která je oprávněna nejen k celkovému posouzení zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti žalobce, ale též k posouzení schopnosti soustavné výdělečné činnosti a k zaujetí posudkového závěru o plné invaliditě, částečné invaliditě, jejím vzniku, trvání a zániku. Z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu ve vztahu k posudkům v řízení o přiznání invalidního důchodu plyne, že *„posudek, který zcela splňuje požadavek celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti, bývá zpravidla důkazem stěžejním. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak s těmi, které namítá účastník soudního řízení uplatňující nárok na důchod podmíněný dlouhodobým nepříznivým zdravotním stavem, jakož i v tom, zda podaný posudek obsahuje náležité odůvodnění posudkového závěru tak, aby byl tento závěr přesvědčivý pro soud, který nemá a ani nemůže mít odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity (ať plné či částečné) závisí především*“ (z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2010,

č. j. 6 Ads 31/2010 - 54; dále např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2003, č. j. 5 Ads 4/2003 - 35, publikovaný pod č. 33/2003 Sb. NSS). Ačkoli stěžovatel polemizuje se závěry citovaných posudků, neuvádí žádné konkrétní výhrady proti tomu, že by posudky byly neúplné a nereagovaly na předložené lékařské zprávy. Stěžovateli citované posudky připadají jednostranné, nesprávné, spekulativní a nepřesvědčivé, avšak neuvedl žádný konkrétní přesvědčivý argument, v čem nesplňují požadavek celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti.

K námitce (ad 13) o nepřezkoumatelnosti napadeného správního rozhodnutí Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že relevantním podkladem pro rozhodování žalované o otázkách invalidity jsou lékařské posudky okresních správ sociálního zabezpečení; za situace, kdy napadený správní akt na tento posudek výslovně poukázal a tento posudek je obsahem správního spisu, lze spolehlivě skutkový základ věci přezkoumat. Nedostatek odůvodnění správních aktů pak judikatura správních soudů (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č. j. 8 As 26/2006 - 71, ze dne 21. 8. 2008, č. j. 4 As 20/2008 - 84, publikovaný pod č. 1788/2009 Sb. NSS, a ze dne 3. 7. 2008, č. j. 7 Afs 2/2008 - 63) nikdy nechápe v povýtce formálním slova smyslu (ani mnohomluvné odůvodnění často neskryje nedostatek skutkových zjištění), nýbrž vždy jej váže na úplnost skutkových zjištění (a z toho plynoucí dostatečnost odůvodnění).

S ohledem na to, že Nejvyšší správní soud shledal námitky stěžovatele směřující proti postupu krajského soudu, který neuvedl, z jakých důvodů neprovedl navrhované důkazy a nezhodnotil provedené důkazy, jako důvodné, nezbývá mu než v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Krajský soud je vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu vázán (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud tímto svým rozhodnutím nikterak nepředjímá, zda je stěžovatelova žaloba důvodná a zda mají být stěžovatelem navržené důkazy provedeny, pouze mu s odkazem na citovanou judikaturu Ústavního soudu ČR a tam uvedené právní argumenty ukládá řádně se se všemi navrženými, a to provedenými i neprovedenými důkazy, přesvědčivě vypořádat.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. října 2010

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda
senátu